

Brak sądu patentowego obniża zaufanie firm

Wstyd, że do tej pory nie mamy takiej instytucji – mówią eksperci. Dla prowadzących działalność ta luka to sygnał, że nie potrafimy w dostateczny sposób chronić prawa własności przemysłowej

Spory na gruncie prawa własności przemysłowej (intelektualnej) rozstrzygane są w dwojaki sposób. Od decyzji i postanowień Urzędu Patentowego RP przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie. Ten jednak nie rozpoznaje sprawy merytorycznie, a bada jedynie legalność decyzji. To powoduje, że w sprawach należących do kompetencji UP postępowanie jest de facto jednoinstancyjne, bo pomimo uchylecia decyzji przez WSA kolejne rozstrzygnięcia mogą być identyczne, tylko ich uzasadnienie inne. O wiele większy jednak problem dotyczy sporów pomiędzy przedsiębiorcami.

Te rozstrzygane są poprzez sądy powszechne, czyli w pierwszej instancji sprawy o naruszenie patentów trafiają do jednego z 45 sądów okręgowych. Kłopot w tym, zdecydowana większość sędziów w nich orzekających ma w sprawach ochrony patentowej ma nikłe doświadczenie.

– W Polsce żadne postępowanie dotyczące naruszenia patentu nie przebiega szybko. Sędziowie w obawie przed uchyleciem wyroku, a także z braku dostatecznej wiedzy na temat danego zagadnienia boją się samodzielnie podjąć decyzję i są zmuszeni skorzystać z opinii eksperta zaakceptowanego przez stronę. Efekt jest taki, że postępowania w pierwszej instancji toczą się po 4–5 lat, a często w ogóle się nie kończą, bo strony szybciej zawierają ugodę – mówi mec. Rafał Witek, rzecznik patentowy z kancelarii WTS Rzecznicy Patentowi.

Jeśli obie strony mają dobrych pełnomocników, procesy można przeciągać praktycznie w nieskończoność.

Potrzebna specjalizacja

Nie może być inaczej, skoro w niektórych sądach okręgowych w ciągu roku nie zdarza się ani jedna sprawa związana z prawem własności przemysłowej.

– Nawet dobry sędzia gospodarczy nie pozna dobrze skomplikowanej materii, jaką jest prawo własności przemysłowej, jeśli w całej karierze do jego referatu trafi zaledwie kilka takich spraw – przyznaje sędzia Beata Piwowarska, przewodnicząca XXII Wydziału Sądu Okręgowego w Warszawie, będącego Sądem Wspólnotowych Znaków Towarowych i Wzorów Przemysłowych.

– Orzekanie w tego typu sporach wymaga nie tylko znajomości prawa materialnego, ale także wiedzy ekonomicznej, znajomości konkretnego rynku, a przede wszystkim doświadczenia. Tego nie da się zdobyć, rozpoznając tego typu sprawy incydentalnie – dodaje sędzia Piwowarska.

Z powodu słabych merytorycznie wyroków nie tworzy się też linia orzecznicza, lecz zbiór przypadkowych rozstrzygnięć. Remedium na te problemy byłoby utworzenie sądu patentowego, który zajmowałby się tylko sprawami dotyczącymi własności przemysłowej i intelektualnej.

– Koronnym argumentem przeciwko utworzeniu takiej jednostki było to, że spraw związanych z naruszeniem patentów jest stosunkowo mało. Owszem, może nie jest ich zbyt wiele, ale za to często mają ogromne znaczenie dla całej gałęzi gospodarki – zauważa Cezary Śledziwski, prezes Polskiego Związku Pracodawców Przemysłu Farmaceutycznego.

Podaje przykład ubiegłorocznego wyroku Sądu Najwyższego w sprawie Polpharmy (sygn. akt IV CSK 92/13), który ma kolosalne znaczenie dla producentów leków generycznych w Polsce. Sąd uznał, że firma ta naruszyła patent, oferując do sprzedaży substancję czynną przeznaczoną do badań nad nowym lekiem generycznym.

– Gdyby postępowanie toczyło się przed sądem patentowym, gdzie orzekają kompetentni, wyspecjalizowani sędziowie, wyrok pewnie byłby inny – uważa prezes PZPPF.

Zdaniem sędzi Beaty Piwowarskiej przeświadczenie o tym, że spraw dotyczących naruszania patentów jest mało, jest błędne.

– Może się tak wydawać, bo są one rozproszone po wszystkich sądach okręgowych w Polsce. Gdyby miał się nimi zajmować jeden sąd, wówczas okazałoby się, że wcale nie jest ich tak mało. Wstyd, że do tej pory nie mamy sądu patentowego. To bardzo zły sygnał dla przedsiębiorców, zarówno rodzimych, jak i zagranicznych, że w Polsce nie potrafimy we właściwy sposób chronić prawa własności przemysłowej – ubolewa sędzia Piwowarska.

Nie czy, tylko jak

– Nie ma pytania, czy tworzyć sąd patentowy, tylko jak on ma wyglądać – dodaje sędzia Piwowarska, według której wariantem minimalnym jest wskazanie jednego z sądów apelacyjnych jako właściwego do rozstrzygnięcia sporów o ochronę praw własności przemysłowej w drugiej instancji. Już to pozwoliłoby podnieść poziom i zharmonizować orzecznictwo. Drugim, równie prostym rozwiązaniem, jest wskazanie kilku istniejących wydziałów sądów okręgowych, jako właściwych do rozstrzygnięcia spraw w pierwszej instancji.

– Nie ma potrzeby tworzenia jakiejś nowej jednostki. By utworzyć taki sąd patentowy wystarczy zmienić po jednym przepisie w kodeksie postępowania cywilnego i rozporządzenie ministra sprawiedliwości, podobnie jak miało to miejsce w art. w którym 11020 ustawy o prawie autorskich i prawach pokrewnych. Dzięki temu mielibyśmy sąd patentowy praktycznie bez kosztów i od zaraz – dodaje Beata Piwowarska.

– Przekazanie spraw, którymi zajmują się sądy powszechne, do wybranych wydziałów tych sądów jest najprostszą receptą – potwierdza Anna Korbela, prezes Polskiej Izby Rzeczników Patentowych.

Sędziowie nauczyliby się problematyki, z czasem być może mogliby zająć się tymi sprawami w zakresie, w jakim dzisiaj orzekają sądy administracyjne.

– Na początek wystarczy proste rozporządzenie i ruszyłaby z kopyta machina sprawnego i szybkiego rozpoznawania spraw. Orzecznictwo byłoby jednolite, mielibyśmy wyspecjalizowanych sędziów, a do tego zmniejszylibyśmy koszty orzekania i czas. Bo jeśli sędzia rozstrzyga sprawę z zakresu prawa własności przemysłowej czy intelektualnej raz na osiem lat, to wdrożenie się w problematykę zajmuje mu dużo czasu. Gdyby tym zajmował się codziennie, to spory byłyby rozstrzygane sprawniej i taniej – dodaje Korbela.

Dwie drogi

Spory na gruncie prawa własności przemysłowej rozstrzygane są przed sądami administracyjnymi i powszechnymi

ROZSTRZYGNĘCIA PRZED SĄDAMI ADMINISTRACYJNYMI DOTYCZĄCE DECYZJI I POSTANOWIEŃ URZĘDU PATENTOWEGO RP

W ten sposób rozstrzyga się spory w sprawie:

- ⌘ unieważnienia patentu, dodatkowego prawa ochronnego, prawa ochronnego albo prawa z rejestracji
- ⌘ stwierdzenia wygaśnięcia patentu na wynalazek dotyczący materiału biologicznego lub jego użycia
- ⌘ stwierdzenia wygaśnięcia prawa ochronnego na znak towarowy
- ⌘ stwierdzenia wygaśnięcia prawa z rejestracji oznaczenia geograficznego
- ⌘ stwierdzenia wygaśnięcia prawa z rejestracji topografii
- ⌘ udzielenia licencji przymusowej na korzystanie z wynalazku, wzoru użytkowego, wzoru przemysłowego albo topografii
- ⌘ zmiany decyzji o udzieleniu licencji przymusowej
- ⌘ stwierdzenia bezzasadności zmiany warunków korzystania z oznaczenia geograficznego
- ⌘ unieważnienia patentu, prawa ochronnego albo prawa z rejestracji na skutek złożonego sprzeciwu uznanego przez uprawnionego za bezzasadny

SPORY POMIĘDZY PRZEDSIĘBIORCAMI ROZSTRZYGAJĄ SĄDY POWSZECHNE

W ten sposób rozstrzyga się spory dotyczące m.in.:

- ⌘ ustalenia autorstwa projektu wynalazczego
- ⌘ ustalenia prawa do patentu, prawa ochronnego lub prawa z rejestracji
- ⌘ wynagrodzenia za korzystanie z projektu wynalazczego
- ⌘ wynagrodzenia za korzystanie z wynalazku, wzoru użytkowego lub topografii dla celów państwowych
- ⌘ odszkodowania za przejście na Skarb Państwa prawa do patentu lub prawa ochronnego na wynalazek tajny lub na wzór użytkowy tajny
- ⌘ naruszenia patentu, dodatkowego prawa ochronnego, prawa ochronnego lub prawa z rejestracji
- ⌘ stwierdzenia prawa korzystania z wynalazku, wzoru użytkowego albo wzoru przemysłowego
- ⌘ stwierdzenia prawa używania w ramach lokalnej działalności oznaczenia zarejestrowanego jako znak towarowy na rzecz innej osoby
- ⌘ stwierdzenia prawa używania oznaczenia geograficznego
- ⌘ stwierdzenia utraty prawa używania oznaczenia geograficznego
- ⌘ przeniesienia patentu, prawa ochronnego na wzór użytkowy albo prawa z rejestracji wzoru przemysłowego lub topografii, uzyskanego przez osobę nieuprawnioną

Dwie drogi

Autor

Piotr Szymaniak

piotr.szymaniak@infor.pl